

УДК 339.9

Гохберг Г.О.
аспірант

Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна,
e-mail: anna.gokhberg@gmail.com

**МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ ГЛОБАЛЬНОЮ
ПРОДОВОЛЬЧОЮ БЕЗПЕКОЮ**

Gokhberg A.
post-graduate student

Donetsk National University of Economics and Trade
named after Mykhailo Tugan-Baranovsky,
Kryvyi Rih, Ukraine,
e-mail: anna.gokhberg@gmail.com

GLOBAL FOOD SECURITY MANAGEMENT MECHANISMS

***Мета.** Метою статті є встановлення еволюції підходів до управління глобальною продовольчою безпекою та визначення головних елементів сучасного механізму.*

***Методика.** У процесі дослідження використано: методи теоретичного узагальнення і порівняння, індукції та дедукції (для уточнення змісту понять), наукової абстракції (для визначення еволюції механізмів управління); методи системно-структурного аналізу (для визначення рівнів управління продовольчою безпекою).*

***Результати.** На підставі проведеного дослідження визначено причини та наслідки зміни підходів до управління продовольчою безпекою на міжнародному рівні, встановлено еволюцію механізмів управління глобальною продовольчою безпекою, обґрунтовано елементи, які притаманні сучасному механізму.*

***Ключові слова:** механізм, управління, продовольча безпека, сільськогосподарський/аграрний сектор, ООН, ФАО.*

Постановка проблеми. На сьогодні, у вік розквіту науки і техніки, медичного прогресу, розвитку і поширення демократичних прав і свобод, все ще актуальною залишається проблема недоїдання та голоду. Згідно з доповіддю ФАО, приблизно кожен дев'ятий у світі, як і раніше, не має достатньо продуктів харчування для активного здорового життя. Переважна більшість цих людей, які страждають від недоїдання, живе в країнах, що розвиваються, де кількість хронічно голодуючих в 2012–2014 роках оцінювалася в 791 млн чоловік [1]. Саме тому надзвичайно важливим є пошук шляхів подолання цієї проблеми і скорочення чисельності людей, що недоїдають, на підставі розробки дієвих механізмів управління продовольчою безпекою.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми продовольчої безпеки знайшли своє відображення в роботах таких іноземних та вітчизняних вчених, як: В. Немченко, О. Скидан, О. Кочетков, Р. Марков, Т. Музика, М. Курляк, О. Чернега, В. Мухопад, Е. Монастирний, Я. Грик, Дж. Козметський тощо.

Значна кількість досліджень у сфері продовольчої безпеки присвячена розгляду понятійного апарату та визначенню напрямів його удосконалення, що на думку авторів призведе до формування наукових засад управління процесами скорочення кількості голодуючих у світі. Наприклад, О. Скидан запропонував власний набір взаємозалежних показників, які згруповано у відповідні групи, що дозволяють визначити рівень продовольчої безпеки. Серед них: стан забезпечення населення якісною і безпечною продукцією, рівень споживання населенням продуктів харчування, економічна і фізична доступність продовольства, стійкість продовольчого ринку і ступінь його незалежності, рівень розвитку агропродовольчої сфери, природно-ресурсний потенціал і ефективність

його використання [2]. О. Кочетков та Р. Марков виділяють у складі стану продовольчої безпеки наступні складові: рівень забезпеченості держави продуктами харчування національного виробництва; достатня кількість продовольства на національному споживчому ринку (незалежно від місця виробництва цієї продукції); достатня кількість продовольства для соціально незахищених верств населення [3]. Т. Мостенська визначає, що необхідно виділяти групи населення, які не можуть самостійно забезпечити себе продовольством та таким чином реалізувати своє право на харчування, використовуючи такі критерії: географічний (адміністративна територія, міське або сільське населення); екологічний (кліматичні умови, доступність для споживання екологічно безпечної продукції); економічний (заняття, рівень доходів); демографічний (стать, вік, кількість осіб у домогосподарстві, кількість дітей у домогосподарстві). На думку автора «продовольча безпека забезпечується тоді, коли домогосподарства мають доступ до безпечної їжі в кількості, яка необхідна для забезпечення здорового способу життя для всіх його членів (адекватної з точки зору якості, кількості та культурних традицій), і коли не існує надмірний ризик втрати такого доступу» [4].

Друга велика група досліджень присвячена питанням продовольчої безпеки на міжнародному рівні, стверджуючи, що саме цей рівень дозволяє формувати комплексні та системні підходи та розробляти необхідні глобалізованому світу механізми управління процесами продовольчого забезпечення. О. Чернега розглядає низький рівень продовольчої безпеки як одну з глобальних проблем сучасності та об'єкт дій міжнародних організацій, визначає зростання впливу сільськогосподарського сектору на розвиток світового господарства [5]. М. Дорош визначає, що «світова продовольча безпека має на увазі, що світ, як ціле, повинен виробляти достатню кількість продовольства для задоволення зростаючих потреб. Попри це торгівля повинна здійснюватися без перешкод при відносно стабільних цінах для того, щоб країни могли у міру потреби доповнювати своє виробництво за рахунок імпорту. Це передбачає і функціонування певної системи забезпечення необхідних резервів для того, щоб уберегтися від несподіваних спадів виробництва або різких підвищень цін» [6].

Тобто проблема підвищення рівня продовольчої безпеки є об'єктом уваги багатьох вітчизняних та зарубіжних дослідників, але необхідно визначити, що деякі питання, найбільш складні для оцінки, обґрунтування та практичної реалізації розглядаються фрагментарно та потребують подальшої розробки. До таких завдань доцільно віднести розробку механізмів управління глобальною продовольчою безпекою.

Метою статті є встановлення еволюції підходів до управління глобальною продовольчою безпекою та визначення головних елементів сучасного механізму.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблема бідності, зубожіння, нестачі продовольства упродовж усього часу існування людства була у центрі уваги суспільства та вирішувалася різними засобами, в тому числі ґрунтуючись на розвитку благодійності, реалізації державних програм, формуванні міжнародних організацій, завданням яких є скорочення кількості голодуючих.

Лише у 1974 році Генеральною Асамблеєю ООН були схвалені перші міжнародні зобов'язання щодо забезпечення продовольчої безпеки у світі. Прийняття цих зобов'язань нерозривно пов'язане зі світовою продовольчою кризою, яка яскраво визначила проблеми та встановила пріоритетність завдань міжнародних організацій на наступні десятиріччя. Стало очевидним, що національні зусилля (особливо, якщо мова йде про країни, які розвиваються) не завжди дозволяють розв'язати проблеми в умовах зростання глобальної нестабільності, накопичення кліматичних викликів. Ці перші міжнародні зобов'язання передбачали поєднання національних, регіональних та міжнародних важелів впливу на нестабільність продовольчих ринків.

Головним досягненням потрібно вважати обґрунтування доцільності створення

національних продовольчих резервів, будівництво сховищ продовольства, формування інформаційної підтримки процесів управління світовою продовольчою безпекою, збільшення кількості інституцій, які опікуються країнами, що розвиваються, з метою надання допомоги у скрутні часи.

Концепція наступних десятиліть (80–90-ті роки) ґрунтувалася на впровадженні механізму «опори на власні сили». Роль міжнародного співтовариства полягала в підтримці інституційних реформ і створенні сприятливого клімату для розвитку тих галузей сільського господарства, які можуть забезпечити населення власними продуктами харчування і взяти участь у міжнародному розподілі праці.

Проте слабкість системи ГАТТ, безрезультативність багаторічних раундів переговорів, що стосуються доступу сільськогосподарської сировини та продукції на ринки розвинутих країн, не дозволили реалізувати в повній мірі стратегічні наміри.

Наступний етап розвитку міжнародної системи управління продовольчої безпеки пов'язаний з результатами Всесвітнього продовольчого саміту (Рим, 1996 рік). Приводом для проведення глобальних зборів (в конференції взяли участь представники 173 країн (практично всі члени ООН на той час) і більше 100 глав держав і урядів) стало суттєве погіршення ситуації не тільки з сфери забезпечення жителів Землі продуктами харчування, а й різке посилення екологічних викликів. Скорочення орних земель з одночасною наростаючою вирубкою лісів, зниження якості земельних ресурсів, зневоднення, забруднення ґрунтів, заболочування – це неповний перелік загроз, які активно проявилися в 90-і роки. Були запропоновані нові підходи до управління продовольчою безпекою, які передбачали створення і реалізацію механізмів підвищення продуктивності сільськогосподарського сектора у всіх країнах світу, приділення першочергової уваги зростанню якості продуктів харчування та створення умов для відновлення лісів і орних земель [7]. У прийнятій Декларації було визначено першочергове завдання – скорочення в два рази кількості голодуючих за допомогою проведення політики боротьби з бідністю, створення умов для підвищення доступності продуктів харчування, здійснення політики підтримки та розвитку сільського господарства, підтримки торгівлі продовольством.

В останнє десятиліття відбулася суттєва трансформація підходів і політик, пов'язаних з формуванням і реалізацією механізмів управління продовольчою безпекою. Подібні зміни пов'язані з наступними причинами:

1) кількість голодуючих у світі скорочується, проте темпи цього скорочення нижче запланованих Цілями розвитку тисячоліття (за 1990–2015 роки було намічено скоротити вдвічі частку населення, яке потерпає від голоду. Станом на 2014 рік 38 країн досягли цієї мети, а 18 з них досягли ще більш високого кордону, ніж встановлений Всесвітнім продовольчим самітом 1996 року, який полягав в скороченні абсолютного числа голодуючих вдвічі) [8];

2) в міжнародному співтоваристві починає домінувати підхід, згідно з яким головна вага повинна бути націлена на ліквідацію неповноцінного харчування, а отже, обґрунтовується доцільність розробки абсолютно інших механізмів управління продовольчою безпекою з концентрацією уваги на персоналізації харчування, розвитку систем охорони здоров'я, освіти, що дозволяє вирішити виникаючі проблеми;

3) досвід багатьох країн, що розвиваються, показав, що дрібне сільське господарство в поєднанні навіть з незначним соціальним захистом стає головним чинником подо-лання голоду та створює умови для розвитку всієї громади. Тобто концентрація зусиль на розвиток малого сільськогосподарського виробництва та бізнесу вирішує завдання подо-лання убогості краще, ніж вкладення коштів у створення великих агропромислових комплексів;

4) важливим чинником підвищення рівня продовольчої безпеки, як і раніше,

залишається консолідація міжнародного співтовариства і його швидка реакція на надзвичайні ситуації, які періодично виникають в різних країнах світу.

Поняття продовольчої безпеки постійно трансформується і набуває нових смислових відтінків, що пов'язано з розвитком міжнародних економічних і політичних відносин і розвитком ціннісних характеристик сучасного суспільства. Сучасну продовольчу безпеку характеризують такі параметри як «наявність, доступність, використання і стабільність».

У розвинутих країнах світу ще в 90-ті роки були сформовані державні підходи до управління продовольчою безпекою, ці настанови постійно удосконалюються в залежності від вимог внутрішнього та зовнішнього середовища. Однак, ці зміни не торкаються базових умов досягнення високого рівня продовольчої безпеки на підставі використання вище зазначених принципів (наявність, доступність, використання і стабільність). Зовсім інша ситуація склалася в колишніх постсоціалістичних країнах. Трансформаційні процеси в політиці, економіці та соціумі безумовно вплинули на національні підходи до створення систем управління продовольчою безпекою.

Аналіз теоретичних джерел, нормативно-правових актів міжнародних організацій дозволяє виділити основні елементи механізму управління міжнародною продовольчою безпекою:

1) створення і розвиток політики скорочення рівня бідності, у тому числі політики зайнятості, соціального захисту (соціальний захист у поєднанні з програмами заохочення зайнятості створює умови для залучення раніше незайнятого населення в проекти, які реалізуються урядом в сільськогосподарському секторі. ООН наголошує на необхідності посилення диференціації соціального захисту: найбільш незахищені верстви населення повинні отримувати адресну і максимально можливу допомогу від держави). Загальну підтримку має теза ФАО, що «голод і відсутність продовольчої безпеки в більшості випадків – не стільки проблема пропозиції, скільки попиту, викликана нестачею купівельної спроможності» [9];

2) підвищення інвестиційної привабливості сільськогосподарського сектора – одне з найбільш складних завдань, вирішення якого передбачає створення привабливого інвестиційного клімату. Якщо розглядати сільськогосподарське виробництво, то рівень привабливості найчастіше залежить від об'єктивних факторів, насамперед кліматичних умов, продуктивності земель, можливостей зрошення. Найчастіше країни, в яких фіксується мінімальний рівень виробничої безпеки, не мають можливостей, в силу природних умов, розвивати ефективні галузі сільського господарства;

3) розвиток сільськогосподарського виробництва та інфраструктури. Низькоякісна інфраструктура є однією з причин, що стримують формування ринків продовольства в низці країн, що розвиваються. Відсутність доріг, засобів комунікацій, інфраструктури переробки не дозволяють збільшити обсяги виробництва в тих регіонах, які здатні це зробити ефективно. Тому будь-які інфраструктурні проекти безсумнівно виступають чинником зростання виробництва і підвищення самозабезпеченості окремих регіонів;

4) розвиток сільськогосподарських районів (передбачає створення таких умов життя, які наближені до міських. У першу чергу мова йде про розвиток інфраструктури, створення якісної системи охорони здоров'я та освіти. Подібні завдання дуже складно реалізуються, але зусилля, докладені в даному напрямку, призводять до суттєвого зростання обсягів виробництва, закріплення жителів у сільськогосподарських громадах і поліпшення постачання в міста сільськогосподарської продукції. Важливе значення в країнах, що розвиваються, має розвиток кооперативного руху, реалізація якого сприяє розвитку сільських населених пунктів, підвищенню зайнятості та залученню всіх жителів у програми розвитку);

5) стимулювання безперервних нововведень у національних, регіональних і

глобальних сільськогосподарських і продовольчих системах. У разі тваринництва необхідно розширити уявлення про інноваційний потенціал, в якій повинна бути включена складна сукупність дій, суб'єктів і політичних заходів, що мають відношення до розробки, розповсюдження та використання знань і технологій у галузі сільського господарства і продовольчої системи (World Bank, 2006). Програми досліджень повинні більшою мірою враховувати технологічні потреби користувачів, зокрема малозабезпечених жінок і чоловіків, а також інших ключових суб'єктів економічної діяльності, включаючи підприємців і промисловців, які можуть створити нові можливості для зростання та підвищення добробуту [9];

б) створення умов для інтенсифікації переказів заробітків мігрантів (грошові перекази не тільки сприяють створенню попиту на ринках продовольства і таким чином стимулюють його розвиток, важливим фактором виступає можливість виробників інвестувати кошти у створення нових виробничих потужностей та реалізовувати програми підвищення якості виробленої продукції. Безумовно формується мультиплікаційний ефект, який призводить до прискорення досягнення стратегічної задачі – скорочення кількості голодуючих);

7) створення інструментів подолання залежності імпорту продовольства від експорту енергоресурсів і сировини (як відзначають експерти ФАО, в багатьох регіонах світу неможливо досягти повної самозабезпеченості продуктами харчування, нормальний рівень споживання в таких регіонах визначається можливостями імпорту продовольства. Але, якщо в розвинених країнах подібний імпорт компенсується торгівлею високотехнологічною продукцією, то в переважній більшості країн, що розвиваються, – експортом сировини та енергоресурсів. Найменші коливання ринкових цін призводять до дисбалансів і загрожують проявами голоду. Можливим методом вирішення виникаючих протиріч між попитом і можливостями імпорту повинна стати активізація зусиль СОТ щодо зниження волатильності на ринках, а також створення резервних запасів, які змогли б зіграти буферну роль у періоди швидкої та істотної зміни цін);

8) консолідація уряду і суспільства, націлена на скорочення рівня бідності в конкретній країні (передбачає формування стратегії подолання бідності, заснованої на підвищенні рівня і якості продовольчого забезпечення. Багато країн світу розробили подібні стратегії для реалізації цілей розвитку тисячоліття. Експерти ООН у звітах щодо досягнення поставлених завдань неодноразово констатували значний внесок подібних стратегій у вирішення поставлених проблем);

9) розвиток діяльності Комітету з всесвітньої продовольчої безпеки (КВПБ). Одним із завдань цієї організації є проведення моніторингу прогресу щодо зниження кількості голодуючих (наприклад, щодо реалізації стратегічної цілі скорочення вдвічі до 2015 року, в порівнянні з 1996 роком) з метою допомоги країнам у виявленні недоліків національних стратегій, пов'язаних з продовольчою безпекою. Сучасна система моніторингу дозволяє відстежувати сфери впливу по секторам та географічним районам, програмну та проектну діяльність, участь зацікавлених сторін, бюджетні асигнування. Але в той же час, необхідне подальше удосконалення системи моніторингу з метою більш якісного розподілу ресурсів та визначення відповідальності усіх зацікавлених сторін;

10) удосконалення співробітництва ФАО та урядів щодо розробки програм підвищення рівня продовольчої безпеки. З 2001 року ФАО надає допомогу при розробці національних та регіональних програм продовольчої безпеки. В багатьох країнах досягнуто значні результати. За період з 1994 по 2008 рр. було надано допомогу 106 країнам-членам у реалізації проектів, які передбачали підвищення врожайності та доходів бідних фермерських господарств, що призводило до підвищення якості їх харчування. Безумовним досягненням стало прийняття інституційних зобов'язань органами державного управління та громадськими організаціями. Наприклад, в Ін-

донезії головним елементом Загальної стратегії продовольчої безпеки на 2006-2009 роки була програма «Продовольча стійкість села» (цільове фінансування здійснювалося у групі фермерів, 30 % яких було віднесено до малозабезпечених). Якщо в 2006 році в програмі взяли участь 250 селищ в 122 районах, то в 2009 році – 1174 села в 275 районах. В Мексиці реалізується стратегічний проект у сфері продовольчої безпеки, у межах якого засновано децентралізовані агентства з розвитку сільських регіонів (станом на 2009 рік їх було 135). Фінансування було націлено на покращення умов життя та розширення виробничих можливостей. «Зростання продуктивності в сільському господарстві є ключовим чинником економічного зростання, скорочення бідності і забезпечення продовольчої безпеки. Десятиліття економічних досліджень підтвердили, що зростання продуктивності в сільському господарстві робить позитивний вплив на життя бідних верств населення за рахунок трьох аспектів: знижуються ціни на продовольчі товари для споживачів, підвищуються доходи виробників, стимулюється зростання в інших секторах економіки за рахунок підвищення попиту на інші товари і послуги... Зростання в сільському господарстві забезпечує скорочення бідності в більшій мірі, ніж зростання в інших галузях» [9].

Головним напрямом удосконалення подібних програм має стати надання пріоритетності в прийнятті рішень щодо доцільності окремих проектів країнам, які є реципієнтами, що дозволить більш ефективно використовувати міжнародні ресурси.

Висновки. Таким чином, упродовж останніх років міжнародними організаціями та урядами більшості країн світу планомірно здійснюються заходи щодо формування дієвого механізму управління глобальною продовольчою безпекою. Серед головних елементів цього механізму потрібно виділити такі елементи як: створення і розвиток політики скорочення рівня бідності, у тому числі політики зайнятості, соціального захисту; підвищення інвестиційної привабливості сільськогосподарського сектору; розвиток сільськогосподарського виробництва, інфраструктури та сільськогосподарських районів; стимулювання безперервних нововведень у національних, регіональних і глобальних сільськогосподарських продовольчих системах; створення умов для інтенсифікації переказів заробітків мігрантів; формування та впровадження інструментів подолання залежності імпорту продовольства від експорту енергоресурсів і сировини; консолідація урядів і суспільств, націлена на скорочення рівня бідності в конкретній країні; розвиток діяльності Комітету з всесвітньої продовольчої безпеки; удосконалення діяльності ФАО. Більшість елементів механізму управління глобальною продовольчою безпекою ефективно впроваджуються і сприяють скороченню кількості голодуючих у світі. Деякі елементи потребують додаткового фінансування та розвитку теоретико-методичного базису їх впровадження (наприклад, програми нововведень у продовольчих системах).

Список літератури / References

1. Положение дел в связи с отсутствием продовольственной безопасности в мире – 2014. На пути к достижению намеченных на 2015 год международных целей в области борьбы с голодом: обзор неравномерных результатов. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fao.org/3/a-i4646r.pdf>.
- Polozhenie del v svyazi s otsutstviem prodovol'stvennoj bezopasnosti v mire – 2014. Na puti k dostizheniju namechennyh na 2015 god mezhdunarodnyh celej v oblasti bor'by s golodom: obzor neravnomernyh rezul'tatov* [The State of Food Insecurity in the world - 2014. On the way to achieving the 2015 international objectives in the fight against hunger: a review of non-uniform results]. Available at: <http://www.fao.org/3/a-i4646r.pdf>.
2. Скидан О.В. Продовольча безпека як пріоритет аграрної політики: проблеми ін-

- ституалізації / О.В. Скидан // Електронне фахове видання «Державне управління: удосконалення та розвиток». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/>.
- Skydan, O.V. *Prodovolcha bezpeka yak priorytet ahrarnoi polityky: problemy instytualizatsii* [Food security as a priority in agricultural policy: challenges of institutionalization]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok* [Public administration, improvement and development]. Available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/>.
3. Кочетков О. В. Формування системи показників продовольчої безпеки країни / О.В. Кочетков, Р.В. Марков // Економіка АПК. – N 9. – 2002. – С. 43–49.
- Kochetkov, O. V. (2002) *Formuvannia systemy pokaznykiv prodovolchoi bezpeky krainy* [Formation of indicators of food security]. *Ekonomika APK* [Economy AIC], no. 9, pp. 43–49.
4. Мостенська Т.Г. Продовольча безпека на рівні домогосподарств / Т.Г. Мостенська // Наукові праці НУХТ.– Том 21. – № 1.– 2015. – С. 121.
- Mostenska, T.H. (2015) *Prodovolcha bezpeka na rivni domohospodarstv* [Food security at the household level]. *Naukovi pratsi NUKhT*, vol. 21, no. 1, p.121.
5. Чернега О.Б. Глобальні проблеми сучасності та їх вплив на розвиток світового господарства / О.Б. Чернега, В.В. Опалько // Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Серія Економіка і менеджмент. – №2(8) – 2010. – С. 31–46.
- Chernega, O.B., Opalko, V.V. (2010) *Hlobalni problemy suchasnosti ta yikh vplyv na rozvytok svitovoho hospodarstva* [The global problems of modern times and their impact on the world economy]. *Visnyk Skhidnoevropeiskoho universytetu ekonomiky i menedzhmentu. Seryia Ekonomika i menedzhment.*, no. 2(8), pp. 31–46.
6. Дорош М. М., Дадак О. О., Дорош М. М. Продовольча безпека держави: сутність, структура та особливості її забезпечення / М.М. Дорош, О. О. Дадак, М.М. Дорош // Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжиського. – Том 16. – № 2 (59), 2014.– С. 78–83.
- Dorosh, M. M., Dadak, O. O., Dorosh, M. M. (2014) *Prodovolcha bezpeka derzhavy: sutnist, struktura ta osoblyvosti yii zabezpechennia* [Food security: the nature, structure and specifics of its ensuring]. *Naukovyi visnyk LNUVMBT imeni S. Z. Hzhitskoho*, vol. 16, no. 2 (59), pp.78-83.
7. Багрецов Д.Н., Воронін Б.А., Ковин В.Ф. Світова продовольча безпека : стан і проблеми / Д. Багрецов, Б. Воронін, В. Ковин // Аграрний вісник Урала.– 2012. – № 12.– С. 48–53.
- Bahretsov, D. N., Voronin, B. A., Kovyn, V. F. (2012) *Svitova prodovolcha bezpeka: stan i problemy* [World Food Security: Status and Issues]. *Ahrarnyi visnyk Urala*, no. 12, pp. 48–53.
8. Food and agriculture organization of the United Nations. The State of Food Insecurity in the world. Rome, 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fao.org/3/a-i4030e.pdf>
- Food and agriculture organization of the United Nations. The State of Food Insecurity in the world. Rome (2014). Available at: <http://www.fao.org/3/a-i4030e.pdf>
9. Региональный обзор по продовольственной безопасности : Европа и Центральная Азия. Курс на здоровое и сбалансированное питание. ФАО. Будапешт. 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fao.org/3/a-i4649r.pdf>.
- Regional'nyj obzor po prodovol'stvennoj bezopasnosti: Evropa i Central'naja Azija. Kurs na zdorovoe i sbalansirovannoe pitanie. FAO. Budapesht* [Regional overview on food security: Europe and Central Asia. Gaining a healthy and balanced diet. FAO. Budapest], 2015. Available at: <http://www.fao.org/3/a-i4649r.pdf>.

Дата надходження рукопису 27.04.2016 р.

Objective. *The objective of article is to establish the evolution of approaches to managing global food security and defining the key elements of modern mechanisms.*

Method. *In the research methods of theoretical generalization and comparison, induction and deduction (to clarify the meaning of the concept), abstraction (to determine the evolution of management mechanisms), methods of system structural analysis (to determine levels of Food Safety Management) were used.*

Results. *Based on the research the causes and consequences of change of approaches to food security management at international level were determined, the evolution of management mechanisms of global food security was established, the elements of modern management mechanisms were justified.*

Key words: *mechanism, management, food security, agriculture / agricultural sector, UN, FAO.*

Цель. *Целью статьи является определение эволюции подходов к управлению глобальной продовольственной безопасностью и выделение основных элементов современного механизма.*

Методика. *В процессе исследования использованы: методы теоретического обобщения и сравнения, индукции и дедукции (для уточнения смысла понятий), научной абстракции (для определения эволюции механизмов управления), методы системно-структурного анализа (для определения уровней управления продовольственной безопасностью).*

Результаты. *На основе проведенного исследования определены причины и последствия изменения подходов к управлению продовольственной безопасностью на международном уровне, установлена эволюция механизмов управления глобальной продовольственной безопасностью, обоснованы элементы, которые присущи современному механизму.*

Ключевые слова: *механизм, управление, продовольственная безопасность, сельскохозяйственный/аграрный сектор, ООН, ФАО.*

УДК 332.145

Дорофеева Х.М.,
канд.ekon.наук, старш. викл.

Донецкий национальный университет экономики и
торговли имени Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна,
e-mail: kristina_d92@mail.ru

ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Dorofeyeva Ch.,
Candidate of Economics,
senior lecturer

Donetsk National University of Economics and
Trade named after Mykhailo Tugan-Baranovsky,
Kryvyi Rih, Ukraine,
e-mail: kristina_d92@mail.ru

TRANSPORT INFRASTRUCTURE AS A FACTOR OF STATE ECONOMIC DEVELOPMENT

Мета. *Метою дослідження є визначення сутності транспортної інфраструктури, позитивних та негативних факторів, що впливають на її розвиток.*

Методика. *Теоретико-методологічною основою дослідження є фундаментальні положення економічної теорії, міжнародної економіки, праці вітчизняних і за-*